

4 НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА НА НАСЕЛЕННЯ

Розвиток науково-технічного прогресу разом із загальним поліпшенням якості життя людей, результатом якого є чисельність населення Землі, що збільшується, надає на навколишнє природне середовище щонайпотужнішу техногенну дію, зіставну по своїх масштабах і наслідках з глобальними геологічними процесами, що змінили вигляд нашої планети. Міста є найзначущішими центрами науково-технічного прогресу. Городяни, в більшій мірі користуючись благами цивілізації, в першу чергу випробовують на собі її негативні

наслідки. Перш за все це виражається в забрудненні атмосферного повітря. За даними багаторічних спостережень, із загального об'єму забруднень, що потрапляють в атмосферне повітря, до 86% поступає в межах міської межі, до 13% доводиться на решту території суші і 1% - на океанські простори. Джерелами забруднення повітряного басейну міст є транспорт, промислові підприємства і міська територія. Найбільш небезпечними для здоров'я людини домішками в атмосферному повітрі є бенз(а)пірен, кислотоутворюючі оксиди, пил. Пилогазові викиди і осередки тепла у вигляді металургійних заводів, теплових і атомних електростанцій формують в місті своєрідний мікроклімат, сприяють утворенню смогів, що може у край несприятливо відобразитися на стані організму міських жителів, особливо маленьких дітей і людей похилого повітря.

Іншим негативним чинником дії на здоров'я городян є незадовільна якість питної води. Через забрудненість джерел водопостачання, низького рівня водопідготовки в багатьох містах якість водопровідної води не відповідає вимогам стандарту на питну воду. У зв'язку з цим все більшу актуальність набуває децентралізоване постачання населення питною водою високої якості.

Нерегулярне вивезення побутових відходів, накопичення і гниття їх усередині житлових кварталів викликає постійний сморід, сприяє розмноженню мух – переносників кишкових інфекцій.

Відсутність мокрого прибирання проїжджої частини і тротуарів або нерегулярне її проведення сприяє запиленню, що викликає несприятливу дію на органи дихання і зору.

Міський шум, інтенсивність якого особливо велика поблизу автомобільних і залізничних магістралей, в районі аеропортів, залізничних станцій, автовокзалів, а також окремих підприємств, де працюють ковальсько-пресове устаткування, центрифуги, дробарки і інші джерела підвищеного виробничого шуму, у край несприятливо впливає на нервову систему, перешкоджає повноцінному відпочинку.

Скупченість міського населення, масові скупчення людей в міському транспорті, у виробничій сфері, в учбових закладах сприяють швидкому розповсюдженню епідемій. Так, періодично виникаючі епідемії грипу протягом декількох днів охоплюють велику частину жителів міста.

Комфортні умови праці в багатьох галузях виробничої сфери, упорядковане житло, розвинена інфраструктура, особистий і суспільний транспорт в тому або

іншому ступені сприяють гіподинамії, що є причиною багатьох розладів здоров'я людини.

Важливим чинником, що погіршує загальний стан організму, є відірваність городян від об'єктів природного середовища. Тиша заміських ландшафтів, порушена лише співом птахів, чисте повітря, купання, ходіння босоніж, природні пейзажі сприяють повноцінному відпочинку, зміцненню нервової системи і, як результат, загальному поліпшенню стану здоров'я городян.

Стан здоров'я населення є найважливішим показником якості життя. Рівень захворюваності залежить від багатьох чинників і визначається економічними і соціальними умовами, що перш за все склалися в країні, екологічною обстановкою і рівнем медичної допомоги в місцях мешкання, спалахами епідемій. На стан здоров'я окремого індивідуума істотно впливає куріння, наркоманія, зловживання алкоголем, гіподинамія, стреси, спадковість, якість харчування і житлові умови.

З певною часткою ймовірності збільшення випадків тих або інших видів захворювань може бути віднесене за рахунок забруднення навколишнього природного середовища.

З радіоактивним забрудненням навколишнього природного середовища, а також з присутністю в повітрі, питній воді і продуктах харчування канцерогенних речовин зв'язується зростання онкологічних захворювань.

Забрудненість повітря викликає захворювання органів дихання. Забруднення водних об'єктів і погана якість підготовки питної води є причиною інфекційних шлунково-кишкових захворювань.

Несприятливі екологічні умови мешкання населення ослабляють імунну систему. Знижується опірність організму як до виникнення хронічних захворювань, так і до спалахів інфекційних, зокрема періодичним епідеміям грипу.

Напружений ритм міського життя, загострений складною екологічною обстановкою, викликає психоневралгічні розлади і депресії, веде до зростання серцево-судинних захворювань, хвороб нервової системи, діабету. На відміну від жителів сільської місцевості, городяни більш схильні до гіподинамії, що є однією з передумов багатьох хронічних захворювань.

Переселення в нові міста і райони нової забудови нерідко супроводжується порушенням у новоселів психологічного комфорту. Не дивлячись на те, що рівень впорядкування житлового фонду тут набагато вищий, ніж той, де переселенці жили раніше, у них в помітних масштабах спостерігається підвищена нервозність, розлади нервової системи, погіршення функцій імунної системи. Це явище, назване «смуток нових міст» (Реймерс, 1990), пояснюється порушенням звичних соціально-психологічних контактів, що склалися, відривом від колишньої звичної інфраструктури, часто збільшенням часу перебування в транспорті, іноді невдалим архітектурним плануванням і монотонною багатоповерховою забудовою.

Особливо страждають люди похилого віку. Для подолання вказаних негативних чинників останнім часом в архітектурному плануванні ширше реалізуються ландшафтно-екологічні принципи – урахування пейзажних особливостей в

розташуванні і поверховості будівель. Це торкається рослинності, орографічної мережі, яка зберігається, облагороджується і зміцнюється інженерними спорудами і лісними насадженнями.

У житлових масивах створюються рекреаційні зони (сади, водоймища, парки, майданчики для ігор і спорту). В цілях подолання монотонності міського простору створюються будівлі різної конфігурації і забарвлення, використовується архітектура малих форм.